

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie z wniosku A. M.

przy uczestnictwie D. M., B. S., R. S., R. X., Miasta W.

i Skarbu Państwa - Prezydenta m. W.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 września 2019 r.,

na skutek skarg kasacyjnych wnioskodawcy i uczestniczki D. M.

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 23 sierpnia 2018 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania;**
- 2. zasądza od A. M., tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, na rzecz m.st. W. kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł, na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) zł;**
- 3. zasądza od D. M., tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, na rzecz m. W. kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł, na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) zł.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie, zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym, bowiem, razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest, przecież, jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania zarówno skargi kasacyjnej wnioskodawcy A. M., jak też skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania D. M., od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 sierpnia 2018 r.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący A. M. wskazał na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c., formułując zagadnienie prawne, sprowadzające się do pytania: „czy o zależnym charakterze posiadania, w sytuacji obowiązującego domniemania prawnego samoistności posiadania, przesądza sam fakt zawarcia przez osobę trzecią i właściciela nieruchomości umowy dzierżawy,

której przedmiotem jest nieruchomości, czy też niezbędne jest wykazanie przez uczestnika, który domniemaniu przeczy, że posiadacz nieruchomości w rzeczywistości władał nieruchomością wyłącznie w granicach tej umowy, to jest w granicach innego niż własność przysługującego mu formalnie prawa podmiotowego?”.

Skarżąca D. M., we wniosku o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c., przedstawiając zagadnienie prawne sprowadzające się do kwestii „wpływu zawartej zgodnie z prawem umowy dzierżawy, niewykonywanej przez dzierżawcę, który nie wszedł w posiadanie nieruchomości będącej przedmiotem umowy, na posiadanie samoistne niniejszej nieruchomości przez osobę trzecią, która nie zawarła z dzierżawcą umowy poddzierżawy ani bezpłatnego używania”.

Wnioski obu skarżących o przyjęcie ich skarg kasacyjnych do rozpoznania nie odniosły skutku.

Odnosząc się do powołanych przez obu skarżących przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c. należy wskazać, że Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli skarżący wykaże, że wskazane przez niego zagadnienie prawne posiada właściwość „istotności”, która polega na tym, że zagadnienie to stanowi kwestię dotychczas niewyjaśnioną i nierozwiązaną w orzecznictwie sądowym, a więc cechującą się nowością, a którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W efekcie powołanie się na tę przesłankę przedsądu, wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. dotychczasowe orzeczenia Sądu Najwyższego, np.: postanowienie z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/2018 r., niepubl.; postanowienie z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 13/2018, niepubl.; postanowienie z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, niepubl.). Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że kwestie zaprezentowane przez skarżących, jako „istotne zagadnienia prawne”, nie spełniają wymogów stawianych tej przesłance w ramach przedsądu. Sformułowane przez skarżącego zagadnienie, sprowadzające się do pytania:

„czy o zależnym charakterze posiadania, w sytuacji obowiązującego domniemania prawnego samoistności posiadania, przesądza sam fakt zawarcia przez osobę trzecią i właściciela nieruchomości umowy dzierżawy, której przedmiotem jest nieruchomość, czy też niezbędne jest wykazanie przez uczestnika, który domniemaniu przeczy, że posiadacz nieruchomości w rzeczywistości władał nieruchomością wyłącznie w granicach tej umowy, to jest w granicach innego niż własność przysługującego mu formalnie prawa podmiotowego?” i zaprezentowane na okoliczność wykazania tej przesłanki nader lakoniczne uzasadnienie, nie spełniają wypracowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymogów stawianych art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c. Otóż zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą tego Sądu przyjęcie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.) polega na przedstawieniu tego zagadnienia przez jego sformułowanie z przytoczeniem argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, (por. np.: postanowienie z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, niepubl., czy też postanowienie z dnia 9 sierpnia 2012 r., II CK 254/05, niepubl.), przy czym zagadnienie to nie może być uboczne, czy też niezwiązane z rozstrzygnięciem danej sprawy. Tych elementów, to jest pogłębionego jurydycznie wyводу, brak w skardze kasacyjnej A. M., co, w efekcie, czyni wniosek o przyjęcie jego skargi bezskutecznym. Dodać również należy, że zagadnienie prawne przedstawione w skardze kasacyjnej nie ma waloru ogólności, a zmierza jedynie do zakwestionowania procesu subsumcji dokonanej przez sąd drugiej instancji na podstawie skonkretyzowanego stanu faktycznego sprawy.

Odnosnie, natomiast, zagadnienia prawnego zaprezentowanego w skardze kasacyjnej uczestniczki D. M. również i temu zagadnieniu nie można było przyznać waloru istotności. Sprowadzało się ono do kwestii „wpływu zawartej zgodnie z prawem umowy dzierżawy, niewykonywanej przez dzierżawcę, który nie wszedł w posiadanie nieruchomości będącej przedmiotem umowy, na posiadanie samoistne niniejszej nieruchomości przez osobę trzecią, która nie zawarła z dzierżawcą umowy poddzierżawy ani bezpłatnego używania”, z tym, że skarżąca poprzestała jedynie na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazując tytułem „uzasadnienia” tej przesłanki na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia

2016 r., III CZP 57/16 (OSNC z 2017 r., nr 5, poz. 51), z którą to uchwałą miałyby być sprzeczne „orzecznictwo sądów powszechnych” w przedmiotowym postępowaniu, bez zaprezentowania jednak jakiegokolwiek wyводу prawnego na okoliczność tego zdarzenia. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, że dla uczynienia zadość wymogom przedsądu, w efekcie więc i przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c. konieczne jest nie tylko, by sformułowane przez skarżącego zagadnienie było nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, ale także by postawionemu problemowi prawnemu towarzyszył odpowiedni (profesjonalny) wywód prawny, w którym skarżący przedstawił argumenty przemawiające za trafnością rozstrzygnięcia tego problemu w sugerowany przez niego sposób oraz argumenty wykazujące wadliwość odmiennego rozwiązania przedmiotowego problemu (por. postanowienie z dnia 9 sierpnia 2012 r., III SK 5/12, niepubl.). Nie spełnia więc wymagania sformułowanie „istotnego zagadnienia prawnego” w sposób ograniczający się do samego postawienia pytania (kwestii), bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (por. np.: postanowienie z dnia 24 września 2014 r., III SK 91/13, niepubl.; postanowienie z dnia 13 lipca 2012 r., III UK 7/12, niepubl.). Konkludując, w przedmiotowej sprawie, powołane przez skarżących w ich skargach kasacyjnych przesłanki „istotnego zagadnienia prawnego” nie zostały wykazane, a Sąd Najwyższy nie dopatrywał się również okoliczności, które determinowałyby nieważność postępowania, którą to przesłankę Sąd ten bierze pod uwagę z urzędu.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw

I.n